

ne v 3—4 sekundah v višino, da čimprej uide sovražnemu protiletalskemu topništvu.

Strmoglavci so se obnesli v sedanji vojni

Ni daleč čas, ko še nihče ni vedel kaj natančnejšega o strmoglavcih, dokler se ni začel uveljavljati ta način napadanja iz zračnih višin v španski državljanski vojni.

V lanski vojni na Poljskem so bili nemški strmoglavci oni, ki so želi s svojo drznostjo največje uspehe in so povzročali povsod, kjer koli so se pojavili, največji strah ter zmedo.

Največ zmešnjave so zanesla te vrste nemških letal med umikajoče se Belgijce, Angleže in Francoze pri Dunkerque. Bombe strmoglavcev so spreminjale pri omenjenem umiku proti morju ceste v popolne razvaline, preko katerih je bil rešen umik naravnost izključen.

Težavne naloge strmoglavcev

Enomotorne strmoglavce pošiljajo Nemci za rušenja zaklonov (bunkerjev), letališč, kolodvorov, cestnih križišč, mostov in bojnih ladij vseh različnih vrst.

Strmoglavca letala so eno- ali dvosedežna. V obojnem primeru pa spusti bombo pilot.

Druge večmotorne letala hranijo bombe v posebnih skladiščih v notranjosti trupa; pri strmoglavcih pa so pritrjene za odmet določene bombe na notranjosti kril ali pod trupom letala. Te vrste bomb so opremljene na koncu s perutmi, da se ne morejo pri padcu prevreči. Glavna prednost strmoglavcev je presenečenje in sigurnost zadetka. Učinek take bombe je ogromen. Zadeček te vrste bombe v polno zadostuje, da je cestni promet na mah povsem onemogočen. Taka bomba požene ves oklopni vlak s tira.

Letalcem strmoglavcem poverjene naloge so izredno težavne. Ne smemo pozabiti, da gre pri strmoglavem napadu za brzine nad 600 kilometrov na uro in letalo mnogo trpi pri zopetnem vzponu v višino. Letalci strmoglavci morajo biti najkrepkejšega zdravja. Pri bliskovitih strmoglavcih napadih mora obdržati pilot hladnokrvnost ter mora oči zasaditi v

cilj. Pri strmoglavcih največ trpijo pljuča, živci ter srce.

Najnovejša nemška strmoglavca letala ali štuki so že opremljena z zavorami, s katerimi je mogoče v bliskovitem padcu omejiti prehudo brzino in cilj tem bolj sigurno pogoditi.

Nov način nemških letalskih napadov

Prvotno so pošiljali Nemci nad Anglijo letala v skupinah po najmanj 50 aeroplanov. Ta način napadanja je omogočal Angležem, da so vse obrambne ukrepe kar najbolj osredotočili. Protiletalsko topništvo je imelo razmeroma lahek posel, ker je streljalo, ne da bi bilo treba natančno meriti na sovražnika. Granate protiletalskih topov so v gostem roju nemških letal zmiraj pogodile nekaj bombnih ali lovskih aeroplanov.

Radi izgub so se začeli Nemci pri letalskih napadih posluževati novega načina napadanja, ki se je že obnesel. Nemška letala brzijo po zraku večinoma posamič ali pa vsaj v zelo nasprotnih skupinah in jim protiletalske granate ne morejo tako lahko do živga. Nemški letalci se sedaj prizadevajo, da držijo angleško prebivalstvo v stalni vznemirjenosti z napadi po posameznih letalih ali v prav neznatnih skupinah. S časovno zelo raztegnjenimi polet Nemci ne dopuščajo, da bi se alarmno stanje lahko prekalalo. Namen najnovejšega napadalnega načina je: ovirati delo v Angliji in zadrževati industrijsko proizvodnjo.

Konečno vprašanje

Po prečitaniu zgorajnih vrst si bo vsak čitatelj stavil vprašanje: Kakšen bo slednji učinek teh napadov na angleško mestno prebivalstvo, ki je obsojeno na trajno živčno napetost in na noči brez spanja? Kmalu se mora pokazati dvoje: ako je zaloga nemških bojnih letal res tako rekoč neizčrpna, za ta slučaj se tako požrtvovalni angleški narod živčno ne more vzdržati. Za slučaj pa, da bi izgube prisilile Nemce k zaviranju in znatni omejitvi neprestanega napadanja iz zraka, pa je podan dokaz, da tudi moderno letalstvo vztrajnega človeka ne more prisiliti na kolena.

Kratke tedenske novice

Gradbeni minister dr. Krek je odstopil kot gradbeni minister in je bil imenovan na njegovo mesto Danilo Vulović, državni svetnik iz Beograda, ki je po poklicu profesor in star 48 let. Dr. Miha Krek je ostal še nadalje v vladi kot minister brez listnice.

V Zagrebu so začeli graditi novo radijsko postajo, ki bo s svojimi 120 kilovati najmočnejša na evropskem jugovzhodu.

Madžari bodo zasedli na Dunaju jim prisojeno Erdelijo (Sedmograško) od 5. do 13. oktobra, Bolgari pa Dobrudžo 21. septembra.

Prebivalstvo Romunije, ki je šlo prej 20 milijonov, znaša po izgubi Besarabije, Bukovine, Dobrudže in severne Transilvanije 14 milijonov duš.

Ob vstopu Italije v vojno so začeli na Italijanskem zbirati staro železo, s katerim sedaj lahko zgradijo 1000 tankov ali pa dve oklopni križarki.

Nemški okrožni vodja Wagner je poudaril v svojem nedeljskem govoru v Strassburgu, da bo izločen iz Alzacije za vsako ceno sleherni francoski vpliv.

Iz Londona je bilo razglašeno, da se je pridružila Angležem francoska afriška kolonija Čad. S tem je vzpostavljena zveza med britanskimi in francoskimi prekomorskimi posestmi od Atlantskega oceana do Rdečega morja in do Sredozemskega morja na severu.

Skupne terjatve Francije v jugovzhodnih državah znašajo nad 25 milijard frankov.

Za navijalce cen so uvedli na Slovaškem »leteča sodišča«, ki lahko kaznujejo z globo do 100.000 kron.

Podpredsednik francoske vlade Laval, ki se je vrnil iz Pariza v Vichy, ni dosegel pri nemških oblastih, da bi pristale na povratek francoske vlade v Pariz.

Južnoafriški parlament v Capetovnu se je izrekel s 83 glasovi proti 65 za nadaljevanje vojne na strani Velike Britanije.

Na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen med Kanado in Združenimi državami, bodo zasedle ameriške čete Novo Škotsko in Novi Fundland.

Ameriški predsednik Roosevelt je izjavil, da posedajo Združene države že 10.000 letal in jih zgrade na mesec 800.

Ameriški senat je sprejel z 58 proti 31 glasom zakonski predlog o uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Združenih državah. Ta se razteza na vse moške med 21 in 30 letom ter obsega 12 in pol milijona obveznikov. Predlog še pride pred kongres (parlament) in bo v 14 dneh zakon.

V Ameriki so že izumili top na stisnjen zrak, ki lahko odda v eni minuti 10 tisoč strelcev. Drugi izum je pa eksplozivno sredstvo, ki je stokrat močnejše od vseh dosedanjih.

Zedinjene ameriške države se bližajo času, v katerem se bo odločevalo, ali bo ustreženo željam ameriškega ljudstva, da ostane izven vojne, ali pa bo zmagalo delovanje tistih struj, ki si vojne žele.

V San Franciscu v Združenih državah so otvorili največjo bolnico za živali.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Dobrotnica revežev umrla v Starem trgu. V soboto, dne 24. avgusta, smo pokopali tukaj ob navzočnosti petih duhovnikov gospo Elizabeto Rudl, posestnico vile v Starem trgu pri Slovenj Gradcu, veliko dobrotnico ubogih in cerkve. Tudi v testamentu je volila lepo vsoto 80.000 din za okoliške cerkve in za reveže v domači in sosednjih občinah. Bog ji bodi bogat plačnik!

V Črensoveh je v visoki starosti umrl dne 28. avgusta oče polanskega župnika g. Halasa.

Naj počiva v miru, g. župniku in vsem ostalim naše iskreno sožalje!

Zgledna krščanska mati umrla. Pri Mali Nedelji je zadelo srčna kap Elizabeto Zmazek iz Godemarcev, ženo našega cerkvenega ključarja. Rajna je bila res krščanska žena in mati. Dolga leta je delila z možem bridkosti in trpljenje. Svoje hčere je vzgajala v krščanskem duhu. Sedaj je pretrgano njeno delo. Na njeni zadnji poti so jo spremlili trije gg. duhovniki pod

Kiti in ribje olje. Iz kitovega in ribjega olja izdelujejo milo in margarin (ponarejeno presno maslo), glicerin in razstreliva. Največ ribjega olja so doslej pridobivale skandinavske države, zlasti Norveška. Medtem ko so prejšnje čase polovili povprečno na leto samo 3000 kitov, so jih leta 1938. polovili 54.664, iz katerih so stopili 615.000 ton olja. Tudi to jesen pojdejo kitolovci spet na lov. Toda neki strokovnjak je dognal, da bo moral lov na kite, če bodo polovili toliko kitov, prenehati, ker bodo sicer iztrebljeni vsi kiti in bo svet izgubil vse koristi, ki jih ima od njih.

Predmeti za vsestransko rabo. Prevežani izumitelji skušajo že od davna ustvarjati zlasti predmete za vsestranski fari?

Mogočni Jurij

19

Povest iz domačih hribov

*

Zdravnik je z obema rokama objel Matijevo desnico in jo krepko stresel, potem je odklenil in vedel krošnjarja v svetlo sobo, kjer so ležale knjige in časopisi precej križem in kražem, vmes še kak klobuk in suknja. Na steni je visela ura, ki pa ni šla. Ko je Matija to zagledal, je nevoljno stresel glavo in je zagodrnjal:

»Bolne ure pa jalove krave — te niso prave.«

»Haha, saj drugega moji uri ni, le malo revmatična je,« se je nasmejal zdravnik. »Jo boš pa že pozdravil.«

»Če bom utegnil, že.«

»Dolgo te ni bilo, Matija. Odkar si me tu izvohal, sta minuli že dve leti.«

»Pa vendar ne morem vsako leto vseh cesarjevih dežel obresti.«

Doktor je postavil cigare na mizo in steklenico vina z dvema kozarcema. Ko je natočil, je napil:

»Bog naju živi!... Saj vendar kadiš tudi, Matija?«

»Ne, nisem dimnik.«

»Pa sem jaz, hahaha,« si je doktor prižgal cigaro.

»Zdaj pripoveduj, Matija! Kaj je novega v šentanel-

»Malo pa dosti.«

»Kar z malim začni!«

»Fajmošter so umrli, to tako že veste.«

»Fajmošter? Bog mu daj večni pokoj! — Nič nisem vedel. Kar si bil zadnjič pri meni, nisem zvedel ničesar ne iz Šentanela ne iz šentanelške okolice.«

»Tako! Potem tudi ne veste, da je trgovec Senčar umrl?«

»Ne. Pa to sem pričakoval. — In zdaj je Urh prevzel trgovino? Ali se je že oženil?«

»Oženil se je, pa ne z Dobrovnikovo Treziko, ki bi jo bil rad dobil.«

»Kaaaj? — Dobrovnikovo Treziko? To je hotel in je ni dobil?«

»Ne. Ni ga hotela. Ko pa je ni hotel pustiti, mu je ušla, da bi imela mir pred njim.«

»Kam pa?«

»V Kaplo. — Zdaj ima trgovino.«

»Aah! Ali je kakega trgovca vzela?«

»Kaj še! Je še zmeraj sama. Trgovino si je najela. Dobro ji gre.«

Doktor se je zamislil in ni več spraševal. Čez nekaj časa je dejal krošnjar:

»Tega seveda tudi ne veste, da je Senčarjev Urh kupil Končnikovo gostilno — pa šele iz druge roke. Hudnik je mešetaril. Prvi kupec je bil le navidezen. Kje je smetana obvisela, tega ne vem.«